

บทที่ 1

บทนำ

ประเทศไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วกว่า 10 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับต่างก็มีความเป็นมาแตกต่างกันออกไป และมักถูกยกเลิกไปด้วยสาเหตุจากการปฏิวัติ รัฐประหาร เสียเป็นส่วนใหญ่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 เป็นรัฐธรรมนูญที่ประชาชนได้ให้ความสนใจมากที่สุด เพราะเป็นรัฐธรรมนูญที่ถือกำเนิดมาจากการต่อสู้เรียกร้องของบรรดานักเรียนนิสิตนักศึกษาและประชาชนเมื่อคราวเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 รัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศมีความมุ่งมั่นที่จะให้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญโดยเร็วที่สุด จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นจำนวน 18 คน คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้น 3 ชุด คือ คณะอนุกรรมการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหารัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น และเผยแพร่มติและหลักการของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และคณะอนุกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ

เมื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างเสร็จแล้ว ได้นำร่างรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไข เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาตรวจแก้ไขแล้วและมีมติเห็นชอบจึงได้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติชุดนี้ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน 299 คน ที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกแห่งชาติ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์การเมืองไทยที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งบุคคลจากสาขาอาชีพต่าง ๆ จำนวน 2,347 คนประกอบขึ้นเป็นสมาชิกแห่งชาติ

เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ 1 แล้ว มีมติรับหลักการ ร่างรัฐธรรมนูญ และได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญจำนวน 35 คน เมื่อคณะกรรมการวิสามัญได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ได้นำร่างรัฐธรรมนูญ เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณาในวาระที่ 2 และ 3 ตามลำดับ ซึ่งในที่สุด สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และในวันที่ 7 ตุลาคม พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ 10 ของไทย พร้อมกันนี้ ได้ทรงมีบันทึกพระราชากระแสดังกล่าว เรื่องร่างรัฐธรรมนูญมายังประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติอีกด้วย

บรรยากาศในขณะที่มีการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นบรรยากาศแห่งประชาธิปไตยมากที่สุดเท่าที่เคยมีมา การร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ดำเนินไปท่ามกลางการผันผวนทางการเมืองภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งยิ่งใหญ่ และร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางนับตั้งแต่ได้มีการเริ่มลงมือร่างเป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติจะพิจารณาเป็นการสรุปในวาระที่ 2 ได้มีนิสิตนักศึกษาและประชาชนจำนวนหนึ่งได้รวมตัวกับประท้วงและเรียกร้องให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติแก้ไขบทบัญญัติบางประการ ในร่างรัฐธรรมนูญซึ่งพวกเขาเห็นว่าไม่เป็นประชาธิปไตย แต่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมิได้แก้ไขตามข้อเรียกร้อง ฝ่ายคัดค้านร่างรัฐธรรมนูญจึงไปชุมนุมประท้วงที่บริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยโดยการนำของศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันมีกลุ่มนักเรียนอาชีวะ โดยการนำของศูนย์กลางนักเรียนอาชีวะศึกษาแห่งประเทศไทยซึ่งไม่เห็นด้วยกับการชุมนุมประท้วงร่างรัฐธรรมนูญ ได้ประกาศสนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญและขอให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญโดยอิสระ และจะคอยโต้ผู้ที่ชักชวนหรือบีบบังคับสมาชิกสภาในการประชุมพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ วาระที่ 3 เหตุการณ์ครั้งนี้ก่อให้เกิดความตึงเครียดเป็นอย่างมาก

การร่างรัฐธรรมนูญ 2517 นั้นขั้นตอนต่าง ๆ ของการร่างและเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินไปอย่างน่าสนใจติดตามศึกษาวิเคราะห์เพื่อทราบความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ 2517 ซึ่งถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีลักษณะของความ เป็นประชาธิปไตยมากที่สุดฉบับหนึ่งเท่าที่เคยประกาศใช้มาในประเทศไทย

ความมุ่งหมายและขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "การร่างรัฐธรรมนูญ 2517" นี้ ต้องการศึกษาถึง กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ 2517 บรรยากาศทางการเมืองในขณะนั้นที่มีผลต่อการร่าง รัฐธรรมนูญ ตลอดจนท่าทีของบุคคลและกลุ่มทางการเมืองที่มีต่อการร่างรัฐธรรมนูญ

การนำเสนอเรื่อง แบ่งออกเป็น 6 บทดังนี้ คือ

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 2 กล่าวถึงสภาพการณ์ทางการเมืองของไทยก่อนและหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 การจัดตั้งรัฐบาล การแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ความเป็น มาของสมาชิกแห่งชาติ และ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทที่ 3 กล่าวถึงการร่างรัฐธรรมนูญ 2517 โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ การดำเนินงานของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หลักการสำคัญในร่างรัฐธรรมนูญ การ พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมโดยคณะรัฐมนตรี

บทที่ 4 กล่าวถึงการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในวาระ ที่ 1 การพิจารณาในวาระที่ 2 โดยคณะกรรมการวิสามัญและโดยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

บทที่ 5 กล่าวถึงท่าทีของกลุ่มทางการเมือง เมืองต่อการร่างรัฐธรรมนูญ การพิจารณา ร่างรัฐธรรมนูญในวาระที่ 3 การประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2517 พระราชกระแสเรื่องร่าง รัฐธรรมนูญ และการแก้ไขเพิ่มเติม

บทที่ 6 บทสรุป กล่าวถึงและวิเคราะห์เกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ 2517 และ บรรยากาศ ความกดดัน และ สภาพการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อการร่างรัฐธรรมนูญ 2517

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่อง "การร่างรัฐธรรมนูญ 2517" คาดว่าจะได้รับประโยชน์ที่สำคัญดังนี้

1. ได้ทราบถึงความเป็นมาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2517
2. ได้ทราบถึงกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญ
3. ชี้ให้เห็นถึงบรรยากาศ ความกดดัน และสภาพการณ์ทางการเมืองของไทยในขณะนั้น ที่ส่งผลต่อการร่างรัฐธรรมนูญ
4. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ สะสมความรู้ที่เชื่อถือได้ในด้านวิชาการทางการเมืองของไทยเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ
5. เพื่อเป็นเอกสารบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการร่างรัฐธรรมนูญ 2517 และเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

สมมุติฐาน

บรรยากาศความกดดัน และสภาพการณ์ทางการเมือง มีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบ และแนวทางการดำเนินการปกครองซึ่งมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายแม่บทหรือกล่าวนัยหนึ่ง คือ บรรยากาศความกดดัน และสภาพการณ์ทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการร่างรัฐธรรมนูญ หลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516 ประเทศไทยมีบรรยากาศความกดดันและสภาพการณ์ทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย ทำให้การร่างรัฐธรรมนูญ ใ้รัฐธรรมนูญที่เป็นประชาธิปไตย แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มข้าราชการและกลุ่มนักธุรกิจ ในสภานิติบัญญัติแห่งชาติก็มีอิทธิพลต่อการร่างรัฐธรรมนูญเช่นกัน กล่าวคือทำให้บทบัญญัติบางประการในรัฐธรรมนูญ 2517 ไม่เป็นประชาธิปไตยเท่าที่ควร

วิธีการศึกษา

ใช้วิธีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) คือจากเอกสารทางวิชาการ รายงานการประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ รายงานการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาด้วยทฤษฎีหมาย (Legal Approach) การศึกษาประวัติศาสตร์ (Historical Approach)